

Winterkoolzaad

EH 0101

Door: ing. H.W.G. Floot

Inleiding

Hoewel het areaal koolzaad de laatste jaren niet zo erg groot meer is, is op de proefboerderij Ebelsheerd een rassenvergelijking aangelegd met voornamelijk hybride koolzaadrassen, om op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen van deze voor het Oldambt toch altijd belangrijke teelt. In 1950 was er 298.000 ha, in 1990 nog 8.400 ha, maar in 2000 werd er nog slechts 900 ha geteeld.

Wanneer het gebruik van biodiesel gestimuleerd wordt, zal het areaal waarschijnlijk snel weer toenemen.

Algemene proefveldgegevens

---

voorvrucht	wintergerst
zaaidatum	30 augustus 2000
bodemanalyse	pH-KCl 7.6; CaCO ₃ 2.8; org.stof 3.9; lutum 39; afsl 54-63; Pw-getal 36; K-getal 26; K-HCl 29
N-min (0-100)	23 jan. 26 kg/ha
bemesting	27 febr 130 kg/ha N
onkruidbestr.	13 okt 2,5 l/ha Butisan S + 2,5 l/ha Focus plus
ziektebestr.	17 mei 1 l/ha Ronilan
insectenbestr.	2 mei 0,3 l/ha Decis 17 mei 0,25 l/ha Decis
oogstdatum	17 juli zwadmaaien, 26 juli dorsen

Aanleg en uitvoering

In het zaaizaad kwamen grote verschillen in duizendkorrelgewicht voor, uiteenlopend van 3,3 (Licondor) tot 7,6 (Maya). Op 30 augustus zijn vijftiwintig rassen uitgezaaid. Er is gemiddeld 6 kg zaaizaad gebruikt met een correctie voor het dkg.

De opkomst eind september was goed en regelmatig, maar slakkenvraat dunde het gewas uit. Op 14 november is het aantal planten bepaald. Het aantal planten per m² was vrij laag, maar wel egaal verdeeld over het veld. De aantallen liepen uiteen van 30 tot 60 pl/m². De winter was zacht, zodat geen uitwintering heeft plaatsgevonden. Er ontwikkelde zich een goed gewas.

Op 3 juli is de vroegheid van bloei beoordeeld:

vroeg: Panther, Maya en Cordial

laat: Catinka, Elite, Artus, Lisabeth, WRG 175, Twister en Contact.

De andere rassen zaten daar tussen in.

Op 17 juli is in het zwad gemaaid en door het mooie droge weer kon op 26 juli gedorsen worden.

Resultaten

In tabel 1 worden de relatieve zaadopbrengsten van de laatste vier jaar en de gegevens van de Duitse kleigrond in Ost Friesland weergegeven.

Tabel 1: Relatieve zaadopbrengsten winterkoolzaad bij 9% vocht Ebelsheerd + opbrengst kleigrond in NW-Duitsland (Weser-Ems).

ras	kweker/ vertegenwoordiger	Ebelsheerd				Duitsland			
		1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Embleme *	Barenbrug	-	98	119	104	-	-	-	-
Elite *	Barenbrug	-	100	114	101	-	-	-	-
Panther *	NPZ/LBWiersum	101	104	104	97	106	109	109	108
Artus *	NPZ/LBWiersum	116	108	104	101	107	105	102	106
Susanna *	Semundo	-	106	101	89	-	-	104	-
Lisabeth	DSV	101	100	98	101	92	95	-	-
Express	NPZ/LBWiersum	104	102	97	97	101	104	88	97
Pronto *	NPZ/LBWiersum	111	90	96	92	112	106	101	104
Spirit *	Syngenta-seeds	-	-	111	116	115	114	104	-
NW1780	Pioneer	-	-	-	92	-	-	-	-
NW1784	Pioneer	-	-	-	106	-	-	-	-
Talent *	NPZ	-	-	102	104	-	-	-	104
WRG175	DSV	-	-	-	106	-	-	-	-
Acropolis	Pioneer	-	-	96	106	-	-	-	-
Maya *	Semundo	-	-	95	90	-	-	-	105
Rapid	ForceLimagrain	-	-	92	93	82	92	-	-
Licondor	DSV	-	-	-	97	-	-	-	92
Catinka	Semundo	-	-	-	105	-	-	-	97
Twister	Syngenta-seeds	-	-	-	107	-	-	-	-
Cordial*	Monsanto	-	-	-	108	-	-	-	-
Complice*	Monsanto	-	-	-	102	-	-	-	-
Canberra	Monsanto	-	-	-	99	-	-	-	-
Cando	Monsanto	-	-	-	100	-	-	-	-
Contact	Monsanto	-	-	-	87	-	-	95	94
Escort	ForceLimagrain	-	-	-	100	-	-	-	-
100 =.. kg/ha		3500	4460	3150	3704	3530	4890	4970	4200

* hybride rassen

WRG 175 wordt Lion

Bespreking resultaten

De zaadopbrengst liep uiteen van 3233 tot 4300 kg/ha met een proefgemiddelde van 3704 kg/ha bij 9% vocht, wat toch een redelijk goede opbrengst is daar de stand dun was.

De standdichtheid heeft nauwelijks invloed op de opbrengst, getuige de standdichtheidsproef. (zie EH0102).

Opname in de Nederlandse rassenlijst biedt voor de kweker weinig perspectief, dus zullen alleen die rassen voor Nederland beschikbaar zijn die op de Europese rassenlijst staan. Er lijken voldoende perspectiefvolle rassen voor uitzaai in aanmerking te komen. De nodige voorzichtigheid is wel geboden, omdat de meeste rassen slechts één jaar in één proef zijn onderzocht. In combinatie met de gegevens uit Duits onderzoek geeft de tabel toch wel enig inzicht.